

Focus de desenvolupament

A l'Est, quelcom nou per a prevenir els riscos

El Programa de Nacions Unides per al Medi Ambient (PNUMA) ha iniciat als països de l'Europa central i oriental (PECO) el Programa Plurianual de Desenvolupament de Capacitats i Cooperació Regional per a la Seguretat en l'Ús de Biotecnologies. Aquest programa, encarregat de coordinar l'elaboració de marcs legislatius nacionals per a la bioseguretat, rep el suport del Ministeri de Medi Ambient holandès, que pretén dotar els països candidats a la Unió Europea d'una legislació nacional d'acord amb la directiva europea i amb els acords internacionals com ara el Protocol de Bioseguretat > *fitxa 3*.

Els marcs legislatius nacionals sobre la bioseguretat, que tenen per finalitat protegir la salut humana i el medi ambient davant el desenvolupament de

les biotecnologies, dels OGM en particular, varien d'un país a un altre en funció de les especificitats i les prioritats nacionals. De tota manera, comparteixen un sòcol comú: un marc de regulació, un sistema administratiu per fer-lo efectiu, un mecanisme de presa de decisions que inclou l'avaluació de riscos i un sistema d'informació al gran públic.

Els PECO es troben en fases diferents d'adequació del seu marc legislatiu. A Eslovàquia i a Bulgària, per exemple, s'estan elaborant projectes de llei —sotmesos, doncs a l'aprovació del govern i del Parlament— per a regular la disseminació d'OGM i el seu lloc dins els intercanvis comercials. A Romania, Hongria i la República txeca, ja s'han elaborat textos de llei. A Romania, el gener de 2000, va ser adoptada una ordre governamental, “obtenir, provar,

utilitzar i comercialitzar els OGM”. L'objectiu és prevenir i eliminar els riscos sobre la salut humana, la diversitat biològica, l'equilibri dels ecosistemes i la qualitat del medi ambient. La Comissió Nacional de Bioseguretat (CNB) assegura l'aplicació d'aquesta ordre. A Hongria, la Llei sobre la tecnologia genètica, que va entrar en vigor el 1999, pretén regular la disseminació, comercialització i intercanvis d'OGM. A la República Txeca, el Parlament va adoptar el maig de 2000 una llei sobre l'ús d'OGM que ha d'entrar en vigor el 2001. Es posarà en marxa una comissió sobre la utilització d'OGM, composta per autoritats administratives, científiques i organitzacions no governamentals, per tal que aconselli el Ministeri de Medi Ambient.

Entrevista

Lilian Auberson-Huang

Encarregada de projectes científics de l'Agència per a la Bioseguretat i l'Avaluació dels Impactes de les Biotecnologies (Suïssa)

Exis teix una definició universal de risc?

Lilian Auberson: Totes les definicions de risc tenen en compte les nocions de probabilitat i error. La definició tècnica del risc és la probabilitat que l'error s'esdevingui multiplicat per l'extensió de l'error, si aquest té lloc. Mentre que existeix un consens general en la integració de l'error dins el concepte de risc, no hi pot haver cap definició universal sobre què constitueix un risc ni sobre el nivell d'acceptabilitat de les seves conseqüències. Cada individu, cada societat defineix el seu nivell de tolerància sobre la base del coneixement, la confiança i els valors. Per això, és important que les discussions sobre riscos i beneficis lligades al desenvolupament de noves tecnologies tinguin en compte la dignitat humana, el medi ambient i la salut.

Comparada amb d'altres tecnologies modernes, és especial l'avaluació dels riscos lligats als OGM?

L. A.: En el camp dels OGM, l'avaluació de riscos atreu de manera particular l'atenció del públic, que es mostra curiós però també prudent davant dels “nous aliments” que se'ls proposa. Aquest interès del gran públic ha contribuït a eixamplar el ventall de criteris d'avaluació de riscos, per tal de tenir en compte no tan sols els aspectes biològics i ecològics sinó també els econòmics, polítics i socioculturals. De tota manera, cada país conserva el seu propi criteri d'avaluació dels OGM, ja que els factors socials i ambientals varien molt d'un país a un altre. Per això, els mètodes científics tenen una importància cabdal a l'hora d'informar el procés de presa de decisió.

Per què no és vàlid per als OGM el paradigma clàssic de l'avaluació de riscos?

L. A.: El paradigma clàssic, o “tecnocràtic”, és vàlid per a avaluar components o organismes intrínsecament perillosos. L'avaluació de riscos per mitjà de procediments químics o de microbiologia en medi aïllat detecta la presència de propietats perilloses intrínseques (toxicitat, caràcter cancerígen o patògen), i després utilitza les dades d'anàlisi d'exposició per a quantificar el nivell global del risc. Les plantes transgèniques que han estat autoritzades per al conreu i per al consum humà no han seguit aquest esquema d'avaluació en la mesura que no són intrínsecament perilloses i que els objectius de protecció encara han de ser elaborats al si de la societat. L'avaluació de riscos té com a objectiu comprendre l'abast dels impactes que podrien resultar de la interacció del transgen amb el medi ambient, com ara el flux de gens vers plantes salvatges emparentades.